

פרשת נשא

נושא השבוע: המנהיגים והעם

נושא השבוע

בפרשתנו נזכרים שנים עשר נשיאי שבטי ישראל שתרמו מתנות יקרות ערך לחנוכת המשכן והמזבח. המונח "נשיא" המופיע ארבע מאות פעם במקרא, בעיקר בארבעת ספרי התורה הראשונים וביהושע, זהו מונח קדום, מלפני תקופת המלוכה, המציין בדרך כלל "בית אב" אך לעתים, כמו בפרשה שלנו עשוי לציין גם מנהיג של שבט שלם. מן הפרקים הראשונים בספר במדבר אנחנו למדים כי הנשיאים פיקחו על המפקד, הביאו מנחות למשכן והנהיגו במלחמה.

מה בפרשה

- שילוח טמאים מן המחנה – צרוע, זב וטמא לנפש.
- אשם גזילות – קורבן שמקריב מי שמעל מעל בה'.
- פרשת סוטה – אשה החשודה בניאוף יש להביאה אל הכהן שיבחן אותה בשתיית "מים מאררים". מתוצאות השתייה יתברר אם נאפה או לא.
- פרשת הנזיר – מי שנודר נדר נזירות עליו להימנע משתית יין ושיכר ונאסר עליו להעביר תער על ראשו. בימי נזרו הופך אדם להיות קדוש לה'.
- ברכת כהנים – הברכה שיגידו אהרן ובניו לעם: "יברכך ה' וישמרך יאר ה' פניו אליך ויחונך ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום"
- מתנות הנשיאים – רשימת כלי הקודש והקורבנות שהביא כל נשיא.

נושאים לשיחה

ניתן לפתוח את הדיון בכיתה בשאלה, לשם מה יש צורך במנהיג – מלך, נשיא, קיסר, ראש ממשלה? ומכאן לשאלה – מיהו מנהיג ראוי? אילו תכונות נדרשות למנהיג? כיצד נמדד מנהיג טוב? (האם רק לפי תוצאות?!) מהם תפקידי של המנהיג? אילו סוגי מנהיגים הם מכירים (נשיא, ראש ממשלה, מורה, מנהלת, "מלך הכיתה", אישים מהתנ"ך...)? כיצד נבחר כל סוג מנהיג (למשל, האם זו בחירה פורמלית או צמיחה טבעית) וכיצד הוא מודח? מה ההבדלים בתפקידיהם של מנהיגים שונים?

ניתן לשוחח על יחסי המנהיג והעם, על החשיבות שבהליכה אחר המנהיג וציות להחלטותיו, ויחד עם זאת, היכולת להתנגד לו בדרכים שונות וחשיבות הפעלת שיקול דעת עצמאי. ומצד שני על כך שלמנהיג כדאי להיות ער לרחשי הלב של הקבוצה שאותה הוא מנהיג. כדאי להזכיר בשיחה את המונח "דמוקרטיה" כשיטה השלטונית הנהוגה בישראל, ואת הבחירות שבהן כל האזרחים שווים בזכויותיהם. לעומת זאת אפשר גם להזכיר את הדיקטטורה ולדון ביתרונות ובעיות שיכולות להיות בכל שיטת שלטון.

מ ד ר ש

המדור מדבר על דמויותיהם של שני מנהיגים בולטים בהיסטוריה התנ"כית: **דוד** ו**משה**. המדור מסביר מדוע **נבחרו** לתפקיד – הדרך שבה נהגו עם **הצאן** העידה על יכולתם להנהיג את "צאן מרעיתם", את העם. לגבי דוד נזכרת **פקחותו** ו**יחסו** המותאם לכל פרט מן הצאן, מניעת עושק החלש ומניעת אלימות. לגבי משה נזכרת **רחמנותו** ו**דאגתו** לפרט אחד מתוך הצאן. שני הסיפורים מציגים את דמותו של **המנהיג האידיאלי** כדואג לחלש, וכמתחשב גם בפרט ולא רק בכלל. זו הזדמנות לדון בעניין תכונותיו של מנהיג. אלו תכונות, לפי דעת התלמידים, צריך שיהיו למנהיג? מדוע המדור שם דגש דווקא על תכונות אלו, ולא על אחרות כמו: כריזמה, כושר פיקוד, וכדומה. כאן כדאי להבהיר את הרעיון שכל שאר התכונות צריכות לבוא על בסיס של **אכפתיות**, של **דאגה**. כריזמה שנעשית ללא ראיית העם כאנשים חיים ומרגישים, יכולה לגרום למנהיג להוביל את העם לאבדון.

פעילות נוספת

ניתן לארגן פעילות **בחירות** בכיתה. הכיתה תתחלק לקבוצות-מפלגות, שיבחרו מועמדים מתוכם לתפקיד "חבר/ת ועד הכיתה" או לקבוצה משימתית ספציפית. כל **מפלגה** תכין מצע בחירות ותרשום בו את יתרונותיו של המנהיג שהיא מציעה. כדאי כמובן גם להמציא שם למפלגה, סמל, וזמריר. ולאחר שכל קבוצה תציג את המצע שלה יערכו בחירות חשאיות. כדאי כמובן לנצל את תוצאות הבחירות למשימה כיתתית אמיתית העומדת על הפרק.

ניתן גם לשחק את המשחק המשעשע "**דוד המלך אמר**". תלמיד/ה שנבחר/ה להיות דוד המלך נותן/ת פקודות וכולם צריכים לבצע, אך רק אם נאמר לפני הפקודה "דוד המלך אמר". מי שטעה מקבל "נקודה רעה" או יוצא מן המשחק.